

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
El. paštas post@socmin.lt

2023-07-20 Nr. (1.19 -2023-374)2- 665
2023-07-12 Nr. STAP-577

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO NR. 23-10899 DERINIMO

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, susipažinusi su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos parengtu ir pateiktu išvadoms gauti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gegužės 10 d. įsakymo Nr. A1-235 „Dėl *ad hoc* globėjo parinkimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (toliau – Projektas), teikia siūlymus jo tobulinimui:

1. Atkreiptinas dėmesys, kad nors Civilinio kodekso 3.163 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad *ad hoc* globėjo veiklai *mutatis mutandis* taikomos šios knygos XVII ir XVIII skyrių normos, pagal kodekso 3.269 straipsnio 9 punktą asmuo, gali būti skiriamas vaiko globėju, jeigu jo ir globos centro tarpusavio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo sutartis nebuvo nutraukta dėl netinkamo jos vykdymo. Projekto derinimo kontekste reikšminga ir tai, kad pagal Civilinio kodekso 3.163 straipsnio 3 dalies normą, Vyriausybė ar jos įgaliota institucija įgaliota nustatyti tik *ad hoc* globėjo parinkimo tvarką, todėl globėjui keliami reikalavimai nustatyti Civilinio kodekso 3.269 straipsnyje, Projektu neturėtų būti keičiami.

Siekiant užtikrinti efektyvų ir kokybišką vaiko teisių ir jo interesų atstovavimą, taip pat teisinio reguliavimo nuoseklumą ir pateikto projekto atitikimą Civilinio kodekso 3.163 straipsnio 3 dalies, 3.269 straipsnio nuostatomis, siūlytina papildyti Projekto 3 punktą, po žodžių junginio „Civilinio kodekso 3.269 straipsnio 1-6 bei 8“ įrašant „ir 9“.

Tokiu būdu būtų užtikrinta, kad *ad hoc* globėju nebus parinktas asmuo, su kuriuo buvo nutraukta globos centro tarpusavio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo sutartis dėl netinkamo jos vykdymo.

2. Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Civilinio kodekso 3.163 straipsnio 3 dalį *ad hoc* globėją vaikui skiria teismas, taip pat teismas, sprenddamas klausimą dėl *ad hoc* globėjo paskyrimo vaikui, proceso eigoje gali kreiptis į Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą dėl *ad hoc* globėjo parinkimo (parinkus globėją, teismo nutartimi bus paskirtas konkretus *ad hoc* globėjas), todėl siūlytina įvertinti tikslingumą atitinkamai tikslinti ir papildyti Projektą (4, 5 ir susijusius punktus).

3. Siūlytina suderinti Projekto 5 punktą su Civilinio kodekso 3.163 straipsnio 3 dalies nuostatomis. Manytina, kad teismas, skirdamas konkretų asmenį *ad hoc* globėju, iki nutarties priėmimo įvertins jo atitikimą Civilinio kodekso nustatytiems reikalavimams ar kreipsis į valstybinę vaiko teisių apsaugos instituciją dėl atitikimo reikalavimams įvertinimo. Paaiškėjus, jog teismo paskirtas *ad hoc* globėjas neatitinka keliamų reikalavimų, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba turėtų kreiptis į teismą dėl *ad hoc* globėjo pakeitimo, bet ne administraciniu teisės aktu keisti teismo nutartį (teismo nutartimi paskirtą *ad hoc* globėją).

4. Projekto 5 punkto formuluotė turėtų būti tikslinama, atsisakant nuorodos į Projekto 6 punktą, kuriame reglamentuojama *ad hoc* globėjo paieška.

5. Tikslinti Projekto 7 punkto formuluotę, vietoj žodžio „parinkęs *ad hoc* globėją“ įrašant „suradęs asmenį, sutinkantį tapti *ad hoc* globėju“, nes sutikimas negali būti prilyginamas parinkimui. Be to, *ad hoc* globėjo parinkimo procesas apima veiksmus, numatytus Projekto 12-13 punktuose. Ši pastaba taikytina ir Projekto 8-10 punktams.

6. Siūlytina svarstyti tikslingumą Projekto 10 punkte vietoj žodžio „prašymą“ įrašyti „sutikimą“. Siūlymas taikytinas ir Projekto 11 punktui.

7. Suderinti Projekto 15 punkto nuostatas su Civilinio kodekso 3.163 straipsnio 3 dalimi, 3.269 straipsniu bei šio Projekto 12.2.4 papunkčiu, patikslinant šio punkto formuotę – po žodžių junginio „atitinka Civilinio kodekso 3.269 straipsnio 1–6 bei 8“ įrašant „ir 9“.

8. Atkreiptinas dėmesys, kad poįstatyminiu teisės aktu negali būti keičiamos įstatymuose įtvirtintos teisės normos ir jų reikalavimai. Kaip minėta aukščiau, Civilinio kodekso 3.163 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad *ad hoc* globėjo veiklai *mutatis mutandis* taikomos šios knygos XVII ir XVIII skyrių normos, globėjui keliami reikalavimai nustatyti Civilinio kodekso 3.269 straipsnyje. Taip pat pažymėtina ir tai, kad Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos (jos teritorinių skyrių) darbuotojams yra taikomi ir nustatomi kvalifikaciniai reikalavimai, kurie nėra susiję su globėjo pareigų vykdymu, t.y. netikrinama ir nėra teisinio pagrindo tikrinti ar Tarnybos teritorinio skyriaus darbuotojas atitinka Civilinio kodekso 3.269 straipsnyje nustatytus reikalavimus. Todėl siūlytina įvertinti Projekto 10 punkto normų tikslinimo ir atitikties cituotoms Civilinio kodekso normoms poreikį.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė